

ingediend op **1445** (2022-2023) – Nr. 3
24 januari 2023 (2022-2023)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Binnenlands Bestuur,
Gelijke Kansen en Inburgering
uitgebracht door Brecht Warnez

over het ontwerp van decreet
tot wijziging van het decreet van 22 december 2017
over het lokaal bestuur

Samenstelling van de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering:

Voorzitter: Kris Van Dijck.

Vaste leden:

Maaïke De Vreese, Nadia Sminate, Annabel Tavernier, Kris Van Dijck, Paul Van Miert;

Yves Buysse, Chris Janssens, Sam Van Rooy;

Katrien Partyka, Brecht Warnez;

Tom Ongena, Bart Tommelein;

Staf Aerts, An Moerenhout;

Maxim Veys.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Bert Maertens, Freya Perdaens, Elke Sleurs;

Adeline Blancquaert, Guy D'haeseleer, Kristof Slagmulder;

Koen Van den Heuvel, Hilâl Yalçın;

Stephanie D'Hose, Emmily Talpe;

Celia Groothedde, Jeremie Vaneeckhout;

Kurt De Loor.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

INHOUD

I.	Toelichting door Jan Mortier	5
1.	Inleiding	5
2.	Overdracht van personeel	5
3.	Rechtspositieregeling van autonome verzorgingsinstellingen	6
4.	Rechtspositieregeling van welzijnsverenigingen	6
5.	Aantonen meerwaarde bij samenwerking van private partner	7
6.	Stabiliteit creëren als prioriteit.....	7
II.	Toelichting door Piet Vanwambeke	7
1.	Wat is VADOZ	7
2.	Publieke zorgbedrijven	8
2.1.	Doelstelling	8
2.2.	Omvang.....	8
2.3.	Het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet Lokaal Bestuur	9
III.	Toelichting door Steven Verdoolaege	10
1.	Wat is openbare zorg	10
2.	Grootste gemene deler versus lokale definitie.....	10
3.	Uitdagingen	11
4.	Verdere stappen	11
IV.	Toelichting door Klaartje Theunis	12
1.	Ondernemen in welzijn en zorg.....	12
2.	Privaat versus publiek speelveld	12
3.	Profit- versus non-profitspeelveld	13
4.	Transparantie in lijn met maatschappelijk doel	13

V.	Toelichting door Jan Leroy	13
1.	Traject binnen de VVSG	13
2.	Standpunt van de VVSG	13
2.1.	De constructieve motie van wantrouwen tegen de raadsvoorzitter	14
2.2.	De hersamenstelling van de gemeenteraadscommissies na een motie van wantrouwen	14
2.3.	De verzekering voor bestuursmandaten	14
2.4.	De wijziging in rangorde van schepenen	14
2.5.	Debiteurenbeleid met sociale accenten	14
2.6.	Overdracht van personeel	14
2.7.	Delegatie beslissings- en handtekenbevoegdheid aan medewerkers	15
2.8.	De aanstelling van een tuchtonderzoeker	15
2.9.	Dubbel presentiegeld	15
2.10.	Loskoppeling rechtspositie autonome verzorgingsinstellingen/OCMW's	15
2.11.	Terbeschikkingstelling personeel aan OCMW	15
2.12.	Rechtsbijstand bij tucht	15
2.13.	Gebruik van het Nederlands bij subsidies	15
3.	Suggesties van de VVSG	16
3.1.	Optimaliseer bestuur samenwerkingsverbanden	16
3.2.	Aanstelling onderwijzend personeel	16
3.3.	Adjunct-algemeen/financieel directeur bij fusie	17
VI.	Vragen en opmerkingen van de commissieleden	17
1.	Tussenkost van Lise Vandecasteele	17
2.	Tussenkost van Brecht Warnez	18
3.	Tussenkost van Paul Van Miert	19
4.	Tussenkost van Kurt De Loor	19
5.	Tussenkost van Tom Ongena	20
6.	Tussenkost van Kris Van Dijck	20
7.	Tussenkost van Staf Aerts	21
8.	Tussenkost van Yves Buysse	21
VII.	Antwoorden van de genodigden	21
1.	Antwoorden van Jan Mortier	21
2.	Antwoorden van Piet Vanwambeke	22
3.	Antwoorden van Steven Verdoolaege	24
4.	Antwoorden van Klaartje Theunis	24
5.	Antwoorden van Jan Leroy	24
	Gebruikte afkortingen	26
	Bijlagen: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlament.be	

De Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering hield op 10 januari 2023 een hoorzitting over het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur.

Aan de hoorzitting werd deelgenomen door:

- Jan Mortier, coördinator Openbare Zorg ACV Openbare Diensten;
- Piet Vanwambeke, voorzitter Vereniging Algemeen Directeurs Openbare Zorgbedrijven;
- Steven Verdoolaege, algemeen directeur Motena;
- Klaartje Theunis, directeur Personeel en Organisatie en VSB Zorgnet-Icuro;
- Jan Leroy, senior expert Data en Analyse Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten.

De getoonde presentaties zijn terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

I. Toelichting door Jan Mortier

1. Inleiding

Jan Mortier zegt zich te focussen op een aantal elementen: het overdragen van personeel, de vaststelling van de rechtspositieregeling van een autonome verzorgingsinstelling, de vaststelling van de rechtspositieregeling van de welzijnsvereniging en het aantonen van de meerwaarde van de keuze voor een samenwerking met een private partner.

2. Overdracht van personeel

In artikel 42 van het ontwerp van decreet wordt de invoeging voorzien van een nieuw artikel. Dat gaat over de overdracht van zowel statutair als contractueel personeel tussen alle leden van de gemeentelijke groep. Daarnaast gaat het over de overdracht van contractueel personeel uit de gemeentelijke groep naar een vennootschap of vereniging van privaatsrecht. In de memorie van toelichting wordt verwezen naar Europese richtlijn 'Overgang van onderneming'.

De spreker heeft hierop twee fundamentele bezwaren, namelijk op de zogenaamde omzetting van de Europese richtlijn versus de cao 32bis van toepassing in de private sector, en op de overdracht van personeel van al verzelfstandigde entiteiten naar privaatrechtelijke entiteiten.

Wat betreft de Europese richtlijn zegt de spreker dat het om een selectieve omzetting gaat. De richtlijn wordt ook gebruikt voor de overgang van statutairen, wat niet behoort tot het toepassingsgebied van de richtlijn. Het ontwerp van decreet beperkt de rechten in de tijd van statutairen en contractuelen bij de overgang van een publieke naar een publiek entiteit of voor contractuelen van een publieke naar een private entiteit, door 'minstens een jaar' in te schrijven. In de praktijk komt dit neer op een beperking van die rechten voor een jaar. Voor de private sector is de richtlijn omgezet in de cao 32bis. Daarin is geen beperking in de tijd voorzien. Dat leidt tot een verwarrende situatie waarbij een personeelslid dat van publiek naar privaat gaat, met twee verschillende regelgevingen wordt geconfronteerd.

De spreker wijst ook op artikel 3, 3°, van de richtlijn. Daarin staat dat na de overgang, de nieuwe werkgever de arbeidsvoorwaarden moet handhaven. Dat leidt tot een conflict als de bepalingen van de overdrager niet sporen met de bepalingen zoals opgenomen in de cao 32bis en moet worden herbekeken.

Wat betreft de terbeschikkingstelling en de overdracht van personeel, vindt de spreker dat dat ruim wordt omschreven. Dat hangt samen met het gemakkelijker maken van het oprichten van verzelfstandigde entiteiten van privaat recht. De vrees leeft dat gemeenteraadsleden geen duidelijk beeld meer zullen hebben op elke verzelfstandigde entiteit, waardoor de democratische controle in het gedrang kan komen. Bovendien is het essentieel dat er geen verzelfstandigde entiteiten worden gecreëerd die overbodig zijn of alleen maar dienen om dienstverlening af te stoten.

Als de verzelfstandigde entiteiten de gedelegeerde activiteiten niet verder willen uitoefenen, zouden zij daar zelf niet over mogen kunnen beslissen. Die activiteiten zouden moeten terugkeren naar het moederbestuur dat op haar beurt de gepaste beslissing zou moeten nemen.

3. Rechtspositieregeling van autonome verzorgingsinstellingen

De spreker begrijpt dat er aan de autonome verzorgingsinstellingen een zo groot mogelijke autonomie wordt gegeven voor wat betreft de rechtspositieregeling voor het personeel. Maar men vermoedt dat er nauwelijks rekening werd gehouden met een aantal elementen. Over het verschil in behandeling tussen de autonome verzorgingsinstellingen en de welzijnsverenigingen formuleerde de Raad van State in haar advies fundamentele opmerkingen. De verschillen moeten te verantwoorden zijn in het licht van het grondwettelijk beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie. De gewijzigde memorie van toelichting probeert het verschil in behandeling te motiveren door onder andere te wijzen op de verschillen in de aard en de activiteiten tussen de types instellingen. Daarnaast wordt verwezen naar de federale financieringsregels van de autonome verzorgingsinstellingen die meestal een invloed hebben op het statuut van het personeel.

De spreker zegt geen voorstander te zijn van een koppeling van de rechtspositieregeling van een autonome verzorgingsinstelling aan de rechtspositieregeling van een lokaal bestuur of welzijnsvereniging. Het is evenwel aangewezen om een minimale rechtspositieregeling te voorzien voor autonome verzorgingsinstellingen. Het personeel moet namelijk de nodige garanties krijgen opdat de federaal afgesloten zorgakkoorden ook op het niveau van de instellingen worden uitgevoerd. Als dat niet meer juridisch verankerd is, dan is dat voor het betrokken personeel nadelig ten opzichte van de private sector want daar worden de federale zorgakkoorden wel omgezet in algemeen bindende cao's. Verder zijn er ook andere maatregelen in de federale zorgakkoorden die niet worden omgezet in financieringsregels, maar die wel degelijk een impact hebben op het personeel.

Men gaat er blijkbaar van uit dat alle autonome verzorgingsinstellingen een ziekenhuis uitbaten, wat niet zo is. Er zijn een aantal autonome verzorgingsinstellingen die geen ziekenhuiskerkening hebben, maar wel nog statutair personeel in dienst hebben dat meestal wordt gedetacheerd naar private ziekenhuizen.

4. Rechtspositieregeling van welzijnsverenigingen

De spreker is tevreden dat het ontwerp van decreet in de mogelijkheid voorziet om een apart rechtspositieregelingsbesluit voor welzijnsverenigingen te creëren. Maar het mag niet zo zijn dat welzijnsverenigingen worden opgenomen in een globaal kaderbesluit rechtspositieregeling voor het personeel van de lokale en provinciale besturen. Men pleit voor een aparte rechtspositieregeling voor het personeel van de welzijnsverenigingen met minimale bepalingen die op het niveau van de welzijnsverenigingen in het sociaal overleg verder kunnen worden ingevuld. De sociale partners moeten hierbij van meet af aan nauw worden betrokken.

5. Aantonen meerwaarde bij samenwerking van private partner

De spreker heeft ernstige bezwaren met de voorziene wijziging waarbij voortaan geen noodzaak meer moet worden aangetoond om met een private partner in zee te gaan. Deze bepaling kan niet worden losgezien van een andere wijziging in het ontwerp van decreet over regiovorming en tot wijziging van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur (*Parl.St.* VI.Parl 2022-23, nr. 1446/1-8; Regiodecreet). Dat decreet bevat wijzigingen van het decreet Lokaal Bestuur (*Parl.St.* VI.Parl 2017-18, nr. 1353/1-10). Zo wordt onder andere het goedkeuringstoezicht bij de oprichting van privaatrechtelijke verzelfstandigingsvormen vervangen door een niet-bindend advies van het Agentschap Binnenlands Bestuur. Zo wordt het heel gemakkelijk voor een lokaal bestuur om diensten te privatiseren. In de memorie van toelichting wordt als voorbeeld van een meerwaarde "de nabijheid of de complementariteit van de dienstverlening van de private partner" gegeven. Dat bewijst de minimalistische wijze waarop de meerwaarde zal worden geïnterpreteerd.

Het feit dat een organisatie zich voordoeft als een vzw is geen garantie dat het om een initiatief zonder winstoogmerk gaat. Almaar meer commerciële zorgaanbieders vermommen zich als vzw voor de uitbating van een woonzorgcentrum, een dienst of een instelling. Eenmaal men privaatrechtelijk verzelfstandigd is, gaat die verzelfstandigde entiteit een eigen leven leiden. Er is dan nog nauwelijks controle mogelijk en de transparantie over de beslissingen van de raad van bestuur is dan zoek. Dat is zeker het geval als de overheid geen meerderheidsaandeel meer heeft.

6. Stabiliteit creëren als prioriteit

De spreker vindt niet dat door de decreetwijziging er meer, betere en betaalbare zorg en dienstverlening wordt gecreëerd. Juridische constructies zijn belangrijk, maar de meeste wijzigingen viseren de openbare zorg- en welzijnsdiensten, terwijl die een cruciale rol spelen in het zorglandschap en een referentie zouden moeten zijn voor kwaliteit, betaalbaarheid en toegankelijkheid. In de huidige situatie van grote personeelstekorten, wat de kwaliteit van de zorg onder druk zet, moet aan het personeel zekerheid worden geboden. Hervormingen die gepaard gaan met een wijziging van de loon- en arbeidsvoorwaarden van het personeel leiden tot onvrede en sociale onrust en zullen een bijkomende uitstroom genereren. De werkdruk is heel hoog. Het personeel wil in de eerste plaats het werk doen waarvoor ze zijn opgeleid. Ze willen niet verzeild geraken in een doolhof van juridische structuren en de bijhorende overdrachten en terbeschikkingstellingen. Er is vooral nood aan stabiliteit, en die wordt niet geboden door lokale besturen meer instrumenten te geven om diensten te privatiseren. In het ideale scenario krijgen lokale besturen meer instrumenten om verder te investeren in zorg en welzijn, en in kwaliteit, betaalbaarheid en toegankelijkheid van de zorg en dienstverlening.

II. Toelichting door Piet Vanwambeke

1. Wat is VADOZ

Piet Vanwambeke zegt dat VADOZ als taak heeft het bevorderen van de dynamiek en de deskundigheid van de algemeen directeurs van de publieke zorgverenigingen om de publieke zorg nabij, duurzaam en toegankelijk te maken.

De termen zorgbedrijven, woonzorgbedrijven en zorgverenigingen worden vaak door elkaar gebruikt. Het gaat telkens om de verzelfstandigde publieke sector onder de vorm van een welzijnsvereniging. Men is actief in de zorg, zowel in de woonzorg, de thuiszorg als de kindzorg. De meeste organisaties bieden het hele palet aan. Dat gaat over de lichte vorm van thuiszorg, dienstencheques, gezinszorgdiensten, dagopvang, dagverzorging, serviceflats, woonzorgcentra enzovoort.

Het kenmerk van de zorgbedrijven is de keuze voor een meer bedrijfsmatige uitoebating van de publieke zorg, wat samenhangt met de doelstelling.

2. Publieke zorgbedrijven

2.1. Doelstelling

Zorgbedrijven zijn vrij nieuw. Zorgbedrijf Antwerpen was het eerste zorgbedrijf en werd opgericht in 2009. De doelstelling van zorgbedrijven is het aanbieden van een ambitieuze, betaalbare, openbare en kwalitatieve zorg.

Een zorgbedrijf wordt opgericht nadat men overtuigd is van de meerwaarde van publieke zorg. Die meerwaarde zit in het aanbieden van toegankelijke en betaalbare zorg. Op de website van het agentschap Zorg en Gezondheid staan alle prijzen per provincie. Daaruit blijkt dat de laagste prijzen in de publieke sector te vinden zijn, op korte afstand gevolgd door de vzw's en de non-profit. De profit is iets duurder. Er is ook een link met het aanbod. Een beperkt publiek aanbod leidt tot hogere prijzen.

De vernieuwende zorg is ook een meerwaarde. De publieke sector heeft de mogelijkheid om innovatieve zorgvormen uit te proberen en de grenzen van de erkenning op te zoeken zonder onmiddellijk te worden geconfronteerd met een rendementsdruk. Zo bestaan er onder andere groepswoningen voor senioren. Tot slot is publieke zorg ook flexibel. De aanbieder beschikt er over het hele gamma aan zorgaanbod.

Zorgbedrijven maken het mogelijk om als gemeente en OCMW het beleidsinstrument 'lokale zorg' te behouden en in te zetten als middel om in de gemeente te sturen op aanbod en prijs. In het kader van de integratie van de gemeente en het OCMW hebben zorgbedrijven een plaats gevonden om de regie- en actorrol op te splitsen.

De verzelfstandiging van een zorgbedrijf is geen doel op zich, maar een middel om de openbare zorg openbaar te houden en te ondersteunen, voor zover die betaalbaar blijft voor de klant en het bestuur. Dat kan door verantwoordelijkheid op te nemen voor de bedrijfsresultaten en een meer bedrijfsmatige werking voorop te stellen in resultaat, aansturing en beleid.

2.2. Omvang

Op 1 februari 2022 behelsde de openbare sector 29,04 procent van de woongelegenheden in woonzorgcentra, de social profit 42,57 procent en de commerciële sector 28,40 procent. Het verschil zit in de 9,25 procent van de woongelegenheden, formeel uitgebaat binnen een vzw, maar heeft een bovenliggende commerciële profitgroep. Die cijfers worden bijgehouden door het agentschap Zorg en Gezondheid. Vzw's met een bovenliggende commerciële profitgroep worden apart geregistreerd en bijgeteld bij de commerciële sector.

De omvang van de publieke zorg is in relatieve termen gedaald van 39,18 procent in 2000 naar 29,04 procent in 2022. Het is niet zo dat het absolute aantal woongelegenheden in de publieke zorg daalde, maar de sector groeide. Zo steeg het aantal bedden terwijl het publieke aanbod gelijk bleef. Van de 24.292 publieke bedden in woonzorgcentra zijn er 11.504 verzelfstandigd in een welzijnsvereniging. Dat bewijst dat een zorgbedrijf geen randfenomeen meer is.

2.3. Het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet Lokaal Bestuur

Wat betreft de verzelfstandigingsvormen in de zorg beperkt de spreker zich tot artikel 475 en volgende van het decreet Lokaal Bestuur.

Men is tevreden met de wijziging aan artikel 488 over de rechtspositieregeling. Zo kan de raad van bestuur van een welzijnsvereniging vanaf het besluit van de Vlaamse Regering rechtstreeks de rechtpositieregeling van het personeel vaststellen. Momenteel wordt eerst de rechtpositieregeling van de gemeente vastgesteld. Daarna kan de welzijnsvereniging daarvan gemotiveerd afwijken. Dat is dus een stap vooruit, maar het blijft gekoppeld aan het besluit van de Vlaamse Regering op de rechtspositieregeling van het lokaal bestuur¹. Het zou logischer zijn om de koppeling met het lokaal bestuur los te laten en te kiezen voor een rechtspositieregeling Zorg. Uiteindelijk is de vergelijkingsbasis van de welzijnsverenigingen niet meer het OCMW of de gemeente, maar de zorgsector.

De regeling rond de woonzorgvereniging in het ontwerp van decreet vindt de spreker niet goed. Men is geen voorstander van het faciliteren van het oprichten van woonzorgverenigingen en zou liever hebben dat er meer kansen gaan naar de zorgbedrijven onder welzijnsverenigingen.

Een woonzorgvereniging is een private vzw opgericht door een gemeente, een OCMW of een welzijnsvereniging, samen met minstens een andere private vzw. Dat leidt tot private vzw-uitbating van publieke zorg.

Het oprichten van een woonzorgvereniging wordt gefaciliteerd door het vervangen van de term noodzaak door de term meerwaarde in de motivering van de oprichtingsbeslissing van zo'n woonzorgvereniging, in combinatie met het wijzigen van het goedkeuringstoezicht in een niet-bindend adviestoezicht uit het ontwerp van Regiodecreet. Men is daar geen voorstander van, zeker nu blijkt dat al 9,25 procent van het aantal woongelegenheden formeel als vzw wordt uitgebaat, maar een bovenliggende commerciële vennootschap heeft. Het wordt moeilijk een onderscheid te maken tussen dergelijke 'commerciële' vzw's en de non-profit-vzw's. Daarnaast stelt de spreker dat de welzijnsverenigingen daar geen vragende partij voor zijn. Zij zijn tevreden met de bestaande structuur. Die zijn relatief nieuw waardoor er meer nood is aan stabiliteit. Verder wordt de motivering van de aanpassing omschreven alsof de samenwerking met een vzw in een woonzorgvereniging de gemeentelijke financiën ten goede zou komen. De spreker vraagt zich af of dat klopt. Zal de private vzw de exploitatieverliezen van het publiek woonzorgcentrum dragen? Daar zijn geen voorbeelden van gekend. In tegendeel, als er op het einde van het jaar een tekort is in de woonzorgvereniging, dan is het meestal het lokale bestuur dat het tekort op zich neemt.

De publiek zorguitbaters vragen niet om een private vzw-jas aan te trekken, noch om publieke zorg privaat te exploiteren onder een vzw-vorm, maar wel om aan de publieke zorgbedrijven alle kansen te geven door een gelijk speelveld te creëren voor de publieke zorguitbatingen, op dezelfde manier als de vzw-uitbatingen dat hebben. Dat gaat over een taxshift, fiscale regelingen, de volledige uitvoering van het Instituut voor Functieclassificatie, een gelijkschakeling van de aanvullende personeelsvoorwaarden en de soepelheid in de rechtspositieregeling met beperkte in-steek. Zo kunnen welzijnsverenigingen op hetzelfde niveau presteren als een vzw-

¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2007 houdende de minimale voorwaarden voor de personeelsformatie, de rechtspositieregeling en het mandaatstelsel van het gemeentepersoneel en het provinciepersoneel en houdende enkele bepalingen betreffende de rechtspositie van de secretaris en de ontvanger van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

uitbating en is het niet nodig om woonzorgverenigingen op te richten om een vzw aan boord te krijgen.

In het ontwerp van decreet ontbreekt een eigen besluit van de Vlaamse Regering over de rechtspositieregeling van de zorg. Dat zou een beperkt kaderbesluit kunnen zijn met enkele grenzen en grote vrijheidsgraden voor de uitbaters en voor het sociaal overleg om binnen die vrijheidsgraden de eigen lokale rechtspositieregeling vorm te geven. Zo kunnen de personeelsproblemen beter worden aangepakt. De vergelijkingsbasis is niet meer het lokaal bestuur, maar de zorgsector. Er is nood aan een rechtspositieregeling in de zorg voor de welzijnsverenigingen. Het gaat om de verzelfstandigde organisaties die samen de helft van het publieke aanbod uitmaken en ze vormen een afzonderlijk geheel. De welzijnsverenigingen hebben eigen ondersteunende en operationele diensten.

De spreker pleit er ook voor dat de IFIC-classificatie voor alle functies binnen de welzijnsverenigingen zou gelden, met de mogelijkheid om daarvan te kunnen afwijken voor bepaalde specialisatiefuncties zoals IT, boekhouden, financiën en HR. Daarvoor moet een marktconforme verloning kunnen worden gegeven. De IFIC-classificatie geldt momenteel alleen maar voor de operationele en voor sommige administratieve functies.

Tot slot is de spreker vragende partij om de beleids- en beheerscyclus voor de welzijnsverenigingen in de zorg niet meer van toepassing te laten zijn. Men wil overstappen op een vennootschapsboekhouding. De BBC is niet te vergelijken met de boekhouding uit de private sector en onvoldoende leesbaar voor raadsleden om onder andere de kostprijs van de dienstverlening daaruit af te leiden. De BBC is een goed beleidsinstrument voor het lokaal bestuur om vanuit beleidsdoelstellingen en actieplannen te werken, maar is geen relevant instrument voor de exploitatie van een zorginstelling. Momenteel loopt er een dossier over een dagprijsverhoging bij agentschap Zorg en Gezondheid, maar het agentschap aanvaardt de BBC-jaarrekening niet. Daardoor moet die jaarrekening door een bedrijfsrevisor worden geattesteerd en omgezet naar een vennootschapsboekhouding om als publieke zorgvereniging de dagprijsaanpassing te kunnen krijgen.

III. Toelichting door Steven Verdoolaege

1. Wat is openbare zorg

Steven Verdoolaege zegt dat Motena de tweede welzijnsvereniging in Vlaanderen was en vult het begrip van welzijnsvereniging breed in, zowel lokaal in Roeselare als bovenlokaal vanuit een centrumfunctie. Daarnaast zijn er de Vlaamse en federale zorg. Kortom, openbare zorg kan heel gevarieerd zijn. Het is moeilijk een eenduidige definitie van openbare zorg te formuleren, terwijl het ontwerp van decreet vertrekt vanuit een 'one size fits all'-visie.

2. Grootste gemene deler versus lokale definitie

Als het gaat over openbare zorg, heeft het ontwerp van decreet het over de OCMW's of de welzijnsverenigingen. Er wordt geclaimd dat dat goed is voor de toegankelijkheid en de betaalbaarheid van de zorg en het sociale DNA. Maar een openbaar bestuur heeft daar geen monopolie op. Hoe de openbare zorg er vandaag uitziet is het resultaat van een lange voorgeschiedenis. Dat gaat over het gebrek aan private zorg in bepaalde regio's of lokale beleidskeuzes. De voorlopers in de zorg waren vaak privaat van aard. Denk daarbij aan de congregaties, de voorlopers van de OCMW's.

Vandaag zijn er drie spelers op de markt: openbare spelers, de echte vzw's en de commerciële spelers. Die variëteit is goed want dat houdt de spelers scherp, wat finaal de klant ten goede komt. Voor een lokaal bestuur is het goed om een beleidsvehikel in de zorg te hebben om op te sturen. Maar het is duidelijk dat er geen winstoogmerk is als men het heeft over openbare zorg. Daar vloeien dus geen middelen naar aandeelhouders, maar naar de lokale gemeenschap.

3. Uitdagingen

Vandaag gelden er niet overal gelijke spelregels, onder andere op het vlak van personeel, fiscaliteit en financiën. En dat is vervelend. Door het aanbieden van lage prijzen worden ze aanzien als marktverstoorders. De discussie moet gaan over wat een toegankelijke prijs is in de plaats van wie een hoge of lage prijs kan aanbieden. Openbare spelers voelen een grote verantwoordelijkheid om op dat vlak te sturen en garanties te bieden.

Welzijnsverenigingen zijn inderdaad geen randfenomenen meer. Maar toch blijft het wat onduidelijk wat ze precies zijn. Zo zijn bijvoorbeeld sommige energiemaatregelen van toepassing op de private spelers en het lokaal bestuur, maar een welzijnsvereniging valt daar ergens tussen. Er is dus nood aan een scherper profiel. De collega's van welzijnsverenigingen zijn niet meer de ambtenaren die tewerkgesteld zijn bij het lokaal bestuur, maar actief in de zorgsector.

Er is een bepaald verwachtingspatroon waaraan de spreker niet wil ontsnappen. Wat betreft toegankelijkheid wordt gekeken naar de openbare zorg. Die moet daar garant voor staan. Men werd geconfronteerd met de coronacrisis en de zware inflatie. En als er echte problemen moeten worden opgelost, wordt in de eerste plaats gekeken naar de spelers met een openbaar karakter. Maar die spelers moeten dat op een verantwoorde wijze kunnen organiseren.

Voor veel gemeenten is de organisatie van de poetsdienst via dienstencheques onbetaalbaar geworden. Bepaalde zaken aanpakken op kleine schaal is moeilijk. Er is dus nood aan het opschalen om efficiëntiewinsten te kunnen boeken. Maar een schaalvergroting mag niet per definitie uitmonden in het scenario waarbij een OCMW samen met een private speler een vereniging opricht. Een OCMW moet ook samen met een welzijnsvereniging een vereniging kunnen oprichten. Dit ontwerp van decreet maakt het gemakkelijker om samen te werken met private spelers. De spreker vraagt om datzelfde te doen voor samenwerkingen met welzijnsverenigingen. Er moeten volwaardige openbare alternatieven zijn en het is aan het bestuur en de klant om zelf de keuze te maken. Tot slot deelt de spreker de bezorgdheid over het gebruik van de BBC.

De vooropgestelde wijzigingen in het ontwerp van decreet zijn een stap vooruit want de loskoppeling van het lokaal bestuur wordt verdergezet. Maar de wijzigingen houden niet voldoende rekening met alle uitdagingen waarmee openbare spelers worden geconfronteerd.

4. Verdere stappen

Het is vreemd dat er een verschil wordt gemaakt tussen ziekenhuizen en de zorgsector. Het gaat uiteindelijk om het correct organiseren van de zorg voor mensen met een zorgnood. Er zijn trouwens ziekenhuizen die een erkenning aanvragen als dienst voor thuisverpleging. Dat is goed voor de patiënt die zo een vertrouwd gezicht uit het ziekenhuis thuis kan ontvangen. Het is dus nonsens om een onderscheid te maken tussen ziekenhuizen en welzijnsverenigingen terwijl ze allebei aan thuisverpleging doen. Zorg is meer coherent dan het op het eerste gezicht lijkt. Daarom is er nood een aparte rechtspositieregeling zorg.

De spreker vraagt om van een welzijnsvereniging een openbare vereniging te maken. Er zijn drie soorten spelers maar zorg ervoor dat welzijnsverenigingen en vzw's ook kwalitatieve zorg kunnen bieden en laat de klant de keuze. Men moet over dezelfde instrumenten beschikken om op dezelfde manier de correcte dienstverlening te kunnen waarborgen.

Men pleit voor een minimaal kader voor de rechtspositieregeling om daarnaast lokale akkoorden te kunnen sluiten met de syndicale partners, want regio's verschillen onderling. Werkgevers en syndicale partners zijn matuur genoeg om dat lokaal uit te werken.

IV. Toelichting door Klaartje Theunis

1. Ondernemen in welzijn en zorg

Klaartje Theunis geeft aan dat Zorgnet-Icuro de koepel van alle ziekenhuizen, de geestelijke gezondheidszorg en een groot deel van ouderenzorg in Vlaanderen is. Men vertegenwoordigt zowel private als publieke leden, maar ze hebben allemaal minstens een niet-commercieel karakter. De meeste leden zijn vzw's.

Dankzij het Wetboek van vennootschappen en verenigingen zijn zorgvoorzieningen ondertussen volwaardige ondernemingen geworden. Daardoor hebben welzijn en zorg een ander statuut in België dan in de omliggende landen. Daar is het een dichotoom verhaal: het zijn bedrijven of publieke actoren, terwijl er in België een tussenvorm bestaat.

Het moet over sociaal ondernemerschap gaan met als primaire opdracht een maatschappelijke impact genereren. De maatschappelijke doelen moeten worden gefinancierd met subsidies of de overschotten vanuit diezelfde bedrijven. Zorgnet-Icuro voegt daaraan toe dat alle middelen moeten worden ingezet voor de zorggerelateerde aspecten en dat men zich altijd engageert voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Zo wordt er niet uitgegaan van winstverwachtingen voor derden. Verder garandeert men de betaalbaarheid en de kwaliteitsvolle zorg.

2. Privaat versus publiek speelveld

Publiek ondernemen gaat over zaken van algemeen belang, waaronder zorg en welzijn. Het is van belang dat de lokale besturen de regisseursrol opnemen om ervoor te zorgen dat elke persoon de zorg kan krijgen die nodig is. De spreker is verheugd te horen dat er altijd duidelijker een onderscheid wordt gemaakt als de publieke sector de actorrol op zich neemt. Bij privaat ondernemerschap moet een onderscheid worden gemaakt tussen het belangeloos doel en de winstuitkering. De vzw's zetten zich belangeloos in, terwijl de nv's streven naar winstmaximalisatie. Dat laatste is niet het uitgangspunt van Zorgnet-Icuro.

Er zijn verschillende speelvelden. Dit ontwerp van decreet probeert cherrypicking te vermijden, maar dan moeten publieke en private actoren van dezelfde voordelen kunnen genieten. De spreker benadrukt dat men altijd oog moet hebben voor de zorgvragen van de meest kwetsbaren. Het kan dus niet de bedoeling zijn om de deficitaire activiteiten door te schuiven naar de lokale besturen.

De publieke sector heeft het voordeel dat de gemeente ook een financieringsbron is, wat zorgt voor lage dagprijzen. Daar kunnen de vzw's niet op rekenen. Ook het belastingstelsel en de loonvoorwaarden verschillen. In de private sector is het IFIC-systeem volledig uitgerold. De publieke sector zet stappen in de goede richting, maar er wordt nog gewerkt met groene en rode functies. De spreker hoopt te landen op een gelijk systeem. Verder vormt de taxshift een groot verschil. De nieuwe

vrijstelling van 7,07 procent geldt nu ook voor publieke zorgorganisaties, al vraagt de spreker zich af of dat de moeite loont om over te stappen naar een andere rechtspersoonsvorm. Als er wordt geprivatiseerd, ervaart men financiële en budgettaire problemen wat betreft het Fonds Sociale Maribel. Daarom pleit men voor een eigen rechtspositieregeling voor de zorg- en welzijnsvoorzieningen van publieke aard en om de verschillen tussen publiek en privaat te minimaliseren.

3. Profit- versus non-profitspeelveld

Bij de non-profit moet het belang primeren. Er zijn organisaties met een commerciële structuur die actief zijn onder het mom van een vzw. Dan worden vaak niet-marktconforme huurprijzen aangerekend. In functie van de omzet wordt een prijs bedongen voor het ter beschikking stellen van gebouwen en diensten. Dat is een doorn in het oog want dat verstoort de marktwerking. Zowel de bonafide vzw's als de publieke actoren investeren alle middelen in bijkomend personeel. Daardoor is het gemiddelde aantal werknemers er hoger dan bij commerciële spelers of pseudo-vzw's, wat maakt dat de werkdruk lager is en op zijn beurt de kwaliteit ten goede komt.

4. Transparantie in lijn met maatschappelijk doel

In het Woonzorgdecreet staat dat er meer transparantie moet zijn. De spreker vraagt dat de besluiten van de Vlaamse Regering scherp worden geformuleerd zodat er echt kan worden gecontroleerd op financiële en bestuurlijke transparantie, ongeacht de juridische structuur van de organisatie. Een uniform boekhoudkundig systeem zou nuttig zijn. Nu zijn die financiële resultaten en stromen moeilijk te vergelijken door de verschillende systemen, hoewel het mogelijk is. Daarvoor verwijst de spreker naar het boekhoudkundig systeem van de ziekenhuizen.

Het probleem situeert zich hoofdzakelijk bij de commercialisering en het streven naar winstmaximalisatie, winst die daarna wordt versluisd naar de aandeelhouders. Dat neemt niet weg dat privatisering ook voordelen heeft.

V. Toelichting door Jan Leroy

1. Traject binnen de VVSG

Jan Leroy zal ingaan op andere aspecten van het ontwerp van decreet dan het aspect zorg. Op 1 april 2022 zette de Vlaamse Regering dit ontwerp van decreet voor de eerste keer op de agenda, waarbij advies werd gevraagd aan de VVSG. Sinds deze legislatuur werkt de VVSG via een systeem waarbij eerst een bestuurlijke commissie zich daarover buigt, gevolgd door het dagelijks bestuur en de raad van bestuur. Het ontwerp van decreet is dus op drie momenten bekeken. Het standpunt van de VVSG is daar ook op gebaseerd, behalve de Nederlandsclausule die op 6 juli 2022 werd ingeschreven in een nieuwe versie van het ontwerp van decreet. Omwille van de timing nam de raad van bestuur daarover geen standpunt in. Ondertussen is de derde goedkeuring van het ontwerp van decreet achter de rug, waardoor dat nu in het Vlaams Parlement wordt besproken.

2. Standpunt van de VVSG

De spreker zegt standpunten te behandelen waarover de VVSG op het ontwerp van decreet van 1 april 2022 opmerkingen formuleerde. Daarbij wordt vermeld of de Vlaamse Regering die al dan niet overnam en waarom. Los van het ontwerp van decreet heeft de VVSG ook eigen suggesties die kunnen worden opgenomen in het decreet Lokaal Bestuur.

2.1. De constructieve motie van wantrouwen tegen de raadsvoorzitter

Het ontwerp van decreet voorziet in de mogelijkheid tot een constructieve motie van wantrouwen tegen de raadsvoorzitter. De VVSG gaat daar principieel mee akkoord, maar vraagt om dat te koppelen aan maatregelen ter versterking van de gemeenteraad en de raadsvoorzitter. Wat is het verdere traject hiervan? De VVSG heeft begrepen dat de commissie hieraan eind november 2022 een bespreking heeft gewijd, maar het is onduidelijk welke de volgende stappen zijn.

2.2. De hersamenstelling van de gemeenteraadscommissies na een motie van wantrouwen

De VVSG is het ermee eens dat de gemeenteraadscommissies na een motie van wantrouwen opnieuw moeten kunnen worden samengesteld. In het decreet Lokaal Bestuur staat dat de samenstelling van gemeenteraadscommissies de hele legislatuur gelijk blijft. Maar als de meerderheid wisselt, moet dat kunnen worden aangepast.

De VVSG suggereert om dat uit te breiden naar individuele moties van wantrouwen, want ook die kunnen leiden tot een verandering van de meerderheid. De Vlaamse Regering volgde die suggestie niet omdat die zeer onwaarschijnlijk zijn.

2.3. De verzekering voor bestuursmandaten

De Vlaamse Regering volgde het voorstel van de VVSG om de verzekering voor bestuursmandaten op te leggen aan de entiteiten zelf. Zo is er gelijkvormigheid op het niveau van die entiteiten. In de praktijk hebben veel entiteiten al zo'n verzekering. Daarenboven is er een terugvalpositie met een opgelegde verzekering door de gemeente of het OCMW als de entiteit daar niet in voorziet.

2.4. De wijziging in rangorde van schepenen

Bij de akte van voordracht wordt de rangorde van de schepenen bepaald. Volgens dit ontwerp van decreet kan in een huishoudelijk reglement een regeling worden opgenomen om dat te wijzigen. De VVSG vindt het geen probleem dat de gemeenteraad dat kan wijzigen. Alleen is het de vraag of dat thuishoort in een huishoudelijk reglement van de gemeenteraad. Het zou moeten volstaan dat de gemeenteraad de rangorde van de schepenen kan wijzigen. De link met het huishoudelijk reglement is onduidelijk; dat regelt namelijk de werking van de gemeenteraad zelf. De Vlaamse Regering is de VVSG daarin niet gevolgd.

2.5. Debiteurenbeleid met sociale accenten

De VVSG is het inhoudelijk eens met het debiteurenbeleid dat rekening kan houden met sociale accenten. Het zou vreemd zijn mocht het bijzonder comité voor de sociale dienst een afbetalingsplan goedkeuren en dat de financieel directeur vanuit zijn verantwoordelijkheid daarna stelt dat vorderingen zo snel mogelijk moeten worden geïnd. Dat moet op elkaar afgestemd zijn. De VVSG vroeg meer verduidelijking over wie daar de trekker in is. Dat is onvoldoende toegelicht in de memorie van toelichting.

2.6. Overdracht van personeel

Wat de overdracht van personeel betreft, wordt verwezen naar de Europese richtlijn waarmee een rechtsbasis wordt geboden voor de overdracht van personeel tussen de gemeente, de AGB, het OCMW en de OCMW-vereniging van dezelfde entiteit. De VVSG vraagt om ook een rechtsbasis te bieden voor een overdracht tussen verschillende gemeenten en/of OCMW's. Vanuit het ontwerp van Regiodecreet

kan het opportuun zijn dat gemeenten en OCMW's personeel aan elkaar overdragen, maar het moet ook ruimer kunnen.

2.7. Delegatie beslissings- en handtekenbevoegdheid aan medewerkers

De spreker is verheugd dat de Vlaamse Regering het standpunt van de VVSG volgde dat het niet kan dat een personeelslid akkoord moet gaan met een delegatie van beslissings- en handtekenbevoegdheid. Bij uitbreiding had dat kunnen betekenen dat er een akkoord moet zijn over elke opdracht die een personeelslid krijgt. De Vlaamse Regering schrapt deze bepaling.

2.8. De aanstelling van een tuchtonderzoeker

Met het ontwerp van decreet kan een tuchtonderzoeker uit een andere openbare dienst dan de eigen gemeente of het eigen OCMW worden aangesteld, wat een goede zaak is. De betrokkene moet minimaal een gelijke graad hebben als diegene waarover het tuchtonderzoek gaat. Op vraag van de VVSG is het begrip openbare dienst verduidelijkt in de memorie van toelichting. Wel is het nog niet duidelijk wat wordt bedoeld met minimaal gelijkwaardige graad. In een gemeente en een OCMW is er een bepaalde classificatie. IFIC is nog een andere classificatie. Wat is een gelijkwaardige graad als de gemeente bijvoorbeeld iemand uit een woonzorgvereniging aanstelt als tuchtonderzoeker?

2.9. Dubbel presentiegeld

De regeling over het dubbel presentiegeld voor een vervanger van de voorzitter van de raad van bestuur beschouwt de VVSG als overbodig. Als iemand een andere persoon vervangt, dan neemt die persoon alle rechten en plichten over en moet er niet worden herhaald dat die dubbel presentiegeld krijgt. De Vlaamse overheid zegt dat in te schrijven omwille van de rechtszekerheid, hoewel het dubbel presentiegeld gebonden is aan de functie en niet aan de persoon die de functie uitoefent.

2.10. Loskoppeling rechtspositie autonome verzorgingsinstellingen/OCMW's

Op vraag van de VVSG werden de welzijnsverenigingen toegevoegd aan de loskoppeling van de rechtspositie van de autonome verzorgingsinstellingen en OCMW's. Dat was namelijk niet opgenomen in de eerste versie van het ontwerp van decreet.

2.11. Terbeschikkingstelling personeel aan OCMW

In de eerste versie van het ontwerp van decreet stond dat de terbeschikkingstelling van personeel aan het OCMW alleen voor statutairen kon. De VVSG vroeg om dat ook mogelijk te maken voor contractanten, omdat het aantal statutairen almaar kleiner wordt. De Vlaamse Regering is de VVSG daarin gevolgd.

2.12. Rechtsbijstand bij tucht

De rechtsbijstand bij tucht bestaat al lang. De VVSG stelde voor om de term raadsman te vervangen door een genderneutrale term. De Vlaamse Regering ging daarmee akkoord.

2.13. Gebruik van het Nederlands bij subsidies

In de eerste versie van het ontwerp van decreet stond niets over het gebruik van het Nederlands bij subsidies. In de nieuwe versie staat dat gemeentelijke subsidiereglementen en beslissingen over nominatieve subsidies het engagement voor het erkennen van het belang van het gebruik van het Nederlands bij het gebruik van de subsidies als voorwaarde moeten bevatten. Er staat niet in dat subsidiereglementen

het gebruik van het Nederlands moeten opleggen. In het Vlaams regeerakkoord staat het ook iets anders geformuleerd.

Het dagelijks bestuur van de VVSG erkent het belang van het gebruik van het Nederlands. Tegelijk heeft men geen weet van problemen op dit vlak en waar-schuwt men voor het scheppen van precedentes waarbij de Vlaamse overheid zou gaan bepalen waaraan subsidiereglementen van gemeenten moeten voldoen. Dat zou de deur kunnen openzetten naar het opnemen van allerlei clausules.

3. Suggesties van de VVSG

3.1. Optimaliseer bestuur samenwerkingsverbanden

Men heeft de indruk dat de Vlaamse Regering een zeer selectieve lezing doet van de aanbevelingen van het onderzoeksrapport van de universiteiten van Gent en Hasselt. Daarin wordt gevraagd een grondige evaluatie te doen van de beperking van het aantal bestuurders tot maximaal 15 personen. Daarnaast vraagt men om te kijken om opnieuw een directiecomité te kunnen invoeren in verbonden entiteiten en een delegatie vanuit de raad van bestuur mogelijk te maken. In de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet staat dat men zich baseert op het onderzoeksrapport, al is men bijzonder selectief te werk gegaan. De VVSG vraagt om deze punten alsnog te bekijken vanuit het oogpunt van de democratische werking, aansturing en efficiëntie. De samenstelling van bestuursorganen wordt nu vaak niet meer in de gemeente beslist. De gemeente krijgt de boodschap om voor een entiteit een persoon van een bepaalde partij af te vaardigen omdat men op provinciaal vlak een evenwicht nastreeft. Dat heeft niets meer te maken met de vertegenwoordiging vanuit een gemeente in een entiteit.

Verder vraagt de VVSG om in een vergoeding te voorzien voor voorzitters van autonome verzorgingsinstellingen en publieke ziekenhuisverenigingen. Nu hebben de voorzitters er een dubbel presentiegeld, maar in vergelijking met privaat aangestuurde ziekenhuizen stelt dat niet veel voor, terwijl ze allebei dezelfde activiteiten uitoefenen. Dat was overigens initieel opgenomen in het ontwerp van decreet. Maak daarnaast presentiegeld mogelijk voor regionale bestuurscomités. Dat zijn entiteiten met statutaire beslissingsbevoegdheden. Toch krijgt men er geen presentiegeld, wat het moeilijk maakt om mensen aan te trekken in die comités. Tot slot dient men de gedeeltelijke beheersoverdracht naar opdrachthoudende verenigingen mogelijk te maken. In tegenstelling tot de overige punten volgde de Vlaamse Regering het standpunt van de VVSG wel wat betreft dat laatste punt. Jammer genoeg geeft de Vlaamse Regering geen inhoudelijke argumenten waarom men de andere punten volgt. Men heeft de indruk dat de Vlaamse Regering aan een verregaande vorm van zelfcensuur lijdt als het gaat om het billijk vergoeden van personen die een publieke functie opnemen.

3.2. Aanstelling onderwijzend personeel

De decreetgever besliste dat voor het aanstellen van personeel de bevoegdheid bij het college van burgemeester en schepenen ligt of bij het vast bureau, maar gedelegeerd kan worden naar de algemeen directeur en verder. Het lokaal bestuur kiest zelf hoe dat wordt vormgegeven. Het gesubsidieerd personeel van het gemeentelijk onderwijs vormt een uitzondering en wordt altijd aangesteld door het college van burgemeester en schepenen. De VVSG vraagt om dat gelijk te trekken met de aanstelling van het overige personeel. Naast aanstellingen gaat het ook over de verlofregeling en de afwezigheden. Dat gaat over operationele beslissingen die niet per se op het college van burgemeester en schepenen thuishoren. De VVSG stelde dat voor aan de Vlaamse Regering, maar die antwoordde niet.

3.3. Adjunct-algemeen/financieel directeur bij fusie

In de vorige regeling van fusies kon de algemeen of financieel directeur in een gemeente na de fusie opnieuw algemeen of financieel directeur of adjunct-algemeen of financieel directeur worden. Voor de adjuncten was er een automatisme dat ervoor zorgde dat de adjunct die functie behield. De VVSG vroeg om dat te schrappen, wat de Vlaamse Regering ook deed. Stel dat het grootste bestuur van Vlaanderen met een heel kleine gemeente zou fusioneren en er een adjunct was in die kleine gemeente, dan was het mogelijk dat bij afwezigheid van de algemeen directeur die adjunct tijdelijk algemeen directeur zou worden van een zeer groot bestuur terwijl die daar niet voor is gevormd of geselecteerd.

VI. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

1. Tussenkoms van Lise Vandecasteele

Lise Vandecasteele is ook ongerust over de openbare zorg en het risico van meer privatisering door de verlaging van de drempel om woonzorgverenigingen op te richten. Zo zullen commerciële spelers die zich vermommen als vzw meer toegang krijgen tot de publieke zorg. Waarom vreest Jan Mortier de inkoop van commerciële spelers in de publieke zorg? Zal dat leiden tot een commercialisering van de zorg? Welk belang hecht Jan Mortier aan de openbare zorg?

Jan Mortier zegt dat het ontwerp van decreet de kwaliteit en de continuïteit van de zorg niet ten goede komt. Wat is de finaliteit van dit ontwerp van decreet en wat zal de impact ervan zijn op het zorglandschap? Welke evoluties ziet de spreker vandaag al in het zorglandschap? Waarom is het van belang om de openbare zorg te versterken en beter te financieren?

De spreker deelt de visie van Zorgnet-Icuro dat zorg geen koopwaar mag zijn. Men moet op zijn hoede zijn voor commercialisering. Vandaag worden commerciële spelers een steeds groeiende groep van aanbieders in het zorglandschap. In 2000 ging het om 14,5 procent, vandaag gaat het om 28 procent. Zij boeken de grootste winsten via het patrimoniumbeheer. Vorig jaar maakten de twee grootste zorgvastgoedspelers 500 miljoen euro winst. Dat geld wordt weggetrokken uit de zorg.

Financiële transparantie is inderdaad belangrijk. Vandaag is er nog altijd geen uniform boekhoudkundig systeem en ontbreekt die transparantie. De spreker is bezorgd over het ontwerp van decreet omdat de privatisering eenvoudiger wordt gemaakt, wat het risico verhoogt dat commerciële spelers zich inkopen. De Vlaamse Regering bestelde twee onderzoeken om te weten te komen hoe men de privatisering kan stimuleren. De onderzoekers van de Universiteit Gent stellen daarin dat de vraag rijst in hoeverre sommige non-profitpartners in de feiten commerciële spelers zijn die via constructies oneigenlijk in privaatrechtelijke verenigingen participeren. Ze bevelen aan om te onderzoeken in welke mate er effectief als non-profit vermomde commerciële spelers actief zijn en of dat een probleem vormt vanuit maatschappelijk oogpunt. Deelt men die bezorgdheid? Is dat een positieve evolutie? Hoe kan men de openbare diensten en vzw-structuren meer stimuleren om de zorg vanuit een publiek en non-profit oogpunt uit te baten?

Piet Vanwambeke stelt dat de drempelverlaging voor het opzetten van woonzorgverenigingen geen vraag uit de sector is. Klopt het dat de welzijnsverenigingen geen vragende partij zijn om over te gaan tot een woonzorgvereniging? Zullen steeds meer welzijnsverenigingen zich gedwongen voelen om over te gaan naar een woonzorgvereniging omwille van de fiscale voordelen?

Welke verschillen zijn er nog tussen de publiekrechtelijke welzijnsvereniging en de privaatrechtelijke woonzorgvereniging? Waarom is Piet Vanwambeke voor het behouden en versterken van de welzijnsverenigingen in plaats van de drempel te verlagen om over te stappen naar woonzorgverenigingen? Denkt men dat door de woonzorgverenigingen en het aantrekken van private partners de rendementsdruk zal toenemen?

Deelt Steven Verdoolaege het standpunt van VADOZ over de privatiseringen via woonzorgverenigingen?

Bij crisissen kloppen lokale besturen heel snel aan bij de publieke zorg. Is dat een voordeel van het publiekrechtelijke karakter?

2. Tussenkomst van Brecht Warnez

Brecht Warnez zegt dat men vanuit Vlaanderen probeert om de private en publieke statuten op elkaar af te stemmen. Wat betreft de omzetting van de Europese richtlijn vraagt Brecht Warnez zich af of dat al in andere publieke regelgeving is gebeurd en of de voorwaarde van 'minstens een jaar' al dan niet werd opgenomen.

De controle van mandatarissen op raden van bestuur moet sterker worden. Kan de opmerking van Jan Mortier over meer controle worden gezien als een algemene opmerking? Moet meer democratische controle niet breder gaan dan alleen maar de controle op welzijnsverenigingen en gelden voor alle verzelfstandigde entiteiten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden?

Jan Mortier pleit voor een minimaal rechtspositieregelingsbesluit. Kleine lokale besturen zoeken vaak een houvast startend vanuit modellen die vaak worden aange-reikt door de VVSG. Is men in gesprek met de VVSG om samen tot modellen te komen die kunnen dienen als basis voor een goed sociaal overleg?

Privatisering klinkt vaak per definitie slecht, terwijl dat dat niet klopt. Er bestaan vandaag private caritatieve zorginstellingen die goed werk leveren. Hoe kijkt Jan Mortier daarnaar en naar de lokale besturen die daarmee samenwerken? Is het een legitieme keuze om zorg op die manier aan te bieden? Moeten die caritatieve zorginstellingen ook worden versterkt?

Er is een gedeelde vraag om een gelijk speelveld te creëren. Dat is technisch omdat het verschillende beleidsdomeinen behelst. Dit ontwerp van decreet is een stap richting dat gelijke speelveld, maar er is meer nodig. Sommige elementen zitten op het federale niveau. Is men daarover in gesprek met het federale niveau?

Kan men zelf met de non-profit en de publieke sector tot een gedragen voorstel naar de beleidsmakers komen op verschillende niveaus?

Er zijn inderdaad problemen met het BBC-systeem, maar het is ook een instrument om transparantie te bieden. Hoe kan de transparantie en betrokkenheid van gemeenteraadsleden op welzijnsverenigingen en woonzorgverenigingen worden ver-groot?

De spreker wil de punten die Jan Leroy aanhaalt intern bekijken. Alles wat presen-tiegelden en raden van bestuur aangaat, is gevoelig. Het klopt dat er nu aan zelf-censuur wordt gedaan, maar de spreker worstelt met het aantal mandaten in de raden van bestuur. De regio Midwest bestaat uit zestien gemeenten en men organi-seert er zich volgens een dienstverlenende vereniging. Er kunnen maar vijftien bur-gemeesters zetelen in de raad van bestuur waardoor één persoon uit de boot valt. Er zijn ook raden van bestuur met veel mandatarissen en dat werkt niet per definitie goed. Ergens moet dus een grens worden getrokken. Hoe ziet Jan Leroy dat?

3. Tussenkoms van Paul Van Miert

Paul Van Miert sluit zich aan bij Brecht Warnez. Hij deelt de mening niet dat privatisering per definitie ten koste gaat van kwaliteit. Kan Jan Mortier voorbeelden geven van zaken die fout lopen als een overheid geen inzage heeft binnen de raden van bestuur?

Jan Mortier zegt dat de lokale besturen meer moeten investeren. Hoe kan een kleine lokale overheid dat doen? Die overheden beschikken niet over dergelijke bedragen.

4. Tussenkoms van Kurt De Loor

Kurt De Loor huivert van enkele passages in het ontwerp van decreet die de weg openen naar verdere privatisering van de zorg. Hij is bezorgd over de schrapping van de noodzaak die moet worden aangetoond voor de oprichting van woonzorgverenigingen. Er moet worden opgelet voor de commercialisering. Het klopt dat er heel wat vzw's worden gebruikt als vehikel om commerciële activiteiten te ontplooiën. Daarbij komt het maken van winst om de hoek kijken, winst die terugvloeit naar de aandeelhouders in de plaats van naar de zorg.

Wat betreft het behouden van de arbeidsvoorwaarden bij het overdragen van personeel wordt er voor 'minstens een jaar' gekozen. De voorbije jaren zag men al enkele voorbeelden van hoe wordt omgegaan met dat principe. Bij de privatisering in Oostende werden die rechten tot een jaar beperkt. Heeft Jan Mortier nog andere voorbeelden waarbij het werd beperkt tot een jaar?

De controle van gemeenteraadsleden op verzelfstandigde entiteiten en het democratische deficit is niet alleen bij dit ontwerp van decreet een probleem. De spreker deelt de bekommernis dat die controle maximaal moet zijn. Het is niet wenselijk dat er een wirwar van verzelfstandigingen ontstaat, want dat zou de controle totaal uithollen.

De spreker onthoudt vooral de uitgestoken hand van de syndicale organisaties om mee werk te maken van de aparte rechtspositieregeling met minimale bepalingen voor welzijnsverenigingen.

De betaalbaarheid, de kwaliteit en de toegankelijkheid van de zorg vormen de uitgangspunten voor Vooruit. De publieke zorg biedt die garantie. Elke euro die naar de aandeelhouder in de plaats van naar de zorg vloeit, is een verloren euro. Daar zit het verschil in finaliteit tussen de drie rechtsvormen. Profitactoren zijn uit op het maken van winst en daardoor zal iemand de rekening betalen. Daarom is het belangrijk dat lokale besturen de nodige middelen en instrumenten krijgen. Zet dit ontwerp van decreet de deur open naar een stijgend aandeel van commerciële spelers? Op 20 jaar tijd is het aandeel van de publieke spelers sterk gedaald en dat van de commerciële spelers verdubbeld.

Publieke actoren moeten een groot aandeel houden. Uiteraard staan niet alleen zij garant voor betaalbare, kwaliteitsvolle en toegankelijke zorg, maar ze spelen daarin een belangrijke rol en ze zorgen via prijszetting voor het behouden van de betaalbaarheid in de hele sector. Als het aandeel van de publieke actoren verkleint, zal die impact dalen.

De spreker deelt de bekommernissen over het BBC-systeem.

Steven Verdoolaege zei dat men bij de publieke spelers en de overheid aanklopt bij crisissen. Dat was ook in het verleden het geval, denk maar aan de bankencrisis en de crisis in de kinderopvang. Dat komt omdat de overheid verantwoordelijk is

voor het zorg dragen voor de bevolking en de openbare diensten de continuïteit hebben van de dienstverlening. Dat laatste is niet geval in de commerciële sector.

In het ontwerp van decreet staat dat het verbod op het stellen van daden van koophandel door decretale graden wordt opgeheven. Hoe kijkt de VVSG daarnaar?

5. Tussenkoms van Tom Ongena

Ook *Tom Ongena* vindt dat betaalbaarheid, kwaliteit en toegankelijkheid voorop moeten staan in de zorg. Alleen deelt de spreker de conclusie niet dat dat uitsluitend via publieke zorg kan. De zorgsector staat voor grote uitdagingen. Dan is het onbegrijpelijk dat men zich halsstarrig blijft verzetten tegen samenwerking. Er moet net volop worden gekozen voor samenwerking.

Kan Jan Mortier voorbeelden geven waarbij vzw's door zuiver commerciële spelers worden gebruikt als vermomming?

Het is niet nieuw dat publieke organisaties samenwerken met niet-commerciële vzw's in een nieuwe structuur. Jan Mortier zegt dat dat zal leiden tot een afkalking van het personeelsstatuut en een uitstroom van personeel. Tom Ongena vangt signalen op dat de sector zelf vragende partij is om zo'n samenwerkingen op te zetten, om zo te vermijden dat men de dienstverlening zou moeten afbouwen. Heeft Jan Mortier die evolutie in de praktijk zien gebeuren?

Dit ontwerp van decreet zal niet alle problemen in de zorg oplossen. Het grootste deel daarvan situeert zich binnen de Commissie Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding. Via voorliggend ontwerp van decreet wordt maar een kleine wijziging aangebracht.

Het is belangrijk dat de drie organisatievormen hun rol kunnen spelen. Dit ontwerp van decreet laat de lokale besturen kiezen om het zelf te doen, via zorgbedrijven samen te werken met andere publieke actoren of om samen te werken met een actor uit de socialprofitsector. In de discussie wordt alles op een hoop gegooid. Het gaat niet over de grote commerciële spelers die alleen maar oog hebben voor winst, maar over lokale besturen die zelf beslissen hoe ze het zullen organiseren. Dit ontwerp van decreet houdt op dat vlak geen verplichting in.

30 jaar geleden was het aandeel publieke actoren 42 procent, vandaag gaat het om 29 procent. De privatisering is dus volop bezig en dat zal niet stoppen. Als er niets wordt ondernomen, bestaat het risico op pure commercialisering van de zorg. Nu hebben de lokale besturen daar nog altijd een vat op want ze blijven aanwezig in de controleorganen. Wat zou het gevolg zijn van het bemoeilijken van de mogelijkheid tot samenwerking tussen een lokaal bestuur en een non-profitinstelling?

De overdracht van personeel tussen gemeenten is niet mogelijk, maar er bestaan al heel wat mobiliteitsregelingen wat de overstap van personeel tussen gemeenten wel mogelijk maakt. Ook het ontwerp van Regiodecreet voorziet enkele instrumenten. Waar ziet Jan Leroy nog hiaten?

6. Tussenkoms van Kris Van Dijck

Kris Van Dijck deelt de bekommernis voor een goede zorgverlening. Als iemand een moeder heeft die naar een zorginstelling zal gaan, dan kijkt die in de eerste plaats naar het aanbod in de omgeving. Op dat moment is het niet belangrijk wie de aanbieder is, maar wel wat het aanbod in de nabije omgeving is. Los van het statuut zal een zorgverstrekker zijn of haar taak met veel plichtbesef en overtuiging doen. Is het niet vreemd dat men nog altijd kijkt vanuit het perspectief van de arbeidsvoorwaarden van het personeelslid dat dezelfde taakomschrijving heeft?

Waarom wordt een onderscheid gemaakt in het verdedigen van de rechten van personeel tussen de publieke en private zorgsector?

7. Tussenkomst van Staf Aerts

Staf Aerts stelt dat zorg per definitie een taak is van de overheid. Daarbij spelen betaalbaarheid en kwaliteit een belangrijke rol. Uit de uiteenzettingen van de sprekers blijkt dat de zorg veel betaalbaarder en kwaliteitsvoller is bij overheidsinstellingen en non-profitorganisaties. Waarom wordt de drempel voor privatisering verlaagd? Hoe kijkt men daarnaar?

Er is ook een duidelijke vraag naar een aparte rechtspositieregeling zorg. De spreker steunt de vraag van Brecht Warnez om vanuit de sector met een gedragen voorstel te komen.

Het gebruik van het BBC-systeem kan interessant zijn om te gebruiken in de zorginstellingen, zoals bijvoorbeeld het helder formuleren van doelstellingen. Maar als het agentschap Zorg en Gezondheid dat systeem niet aanvaardt, dan is dat een groot probleem.

8. Tussenkomst van Yves Buysse

Yves Buysse heeft het moeilijk met de gelijktijdige invoering van districten bij fusies. Enerzijds zet men in op fusies om de bestuurskracht te bevorderen, maar anderzijds is het soms blijkbaar nodig om samen met de fusie een of meerdere districten te vormen. Spreekt dat elkaar niet tegen?

VII. Antwoorden van de genodigden

1. Antwoorden van Jan Mortier

Jan Mortier zegt dat de publieke sector garant moet staan voor toegankelijke, betaalbare en kwalitatieve zorg. In het verleden was dat altijd een maatstaf. De publieke sector was en is ook innovatief. De private sector neemt vaak zaken over van de publieke sector.

Wat betreft de betaalbaarheid zijn er verschillen in de dagprijzen tussen de commerciële en non-profitinstellingen en de publieke instellingen. In regio's waar geen publieke zorg aanwezig is, zal de dagprijs van een woonzorgcentrum hoger liggen dan in regio's waar er wel publieke zorg is.

De spreker is verwonderd dat men geen commerciële vzw's kent. Bijna 10 procent van de vzw's bestaat uit commerciële partners. Dat heeft deels te maken met de subsidiering. Zo werd animatiepersoneel niet gesubsidieerd aan commerciële instellingen maar wel aan vzw's. Daarom hebben bepaalde commerciële instellingen de vzw-vorm aangenomen. De spreker benadrukt niets te hebben tegen de non-profit en wil daar graag mee samenwerken. Maar er moet een onderscheid worden gemaakt tussen de zuivere non-profit en de als vzw vermomde commerciële spelers. Dat onderscheid is gemakkelijk te maken door te kijken naar de statuten van de vzw.

Er zijn niet veel publieke woonzorgcentra die overstapten naar een privaatrechtelijke vorm. De afstoting is tot nu toe vrij beperkt gebleven omdat er decretale bepalingen waren. Men vreest dat dit ontwerp van decreet voor een grote toename van privatisering zal zorgen omdat de noodzaak niet meer moet worden bewezen. Men ziet nu al dat bij nieuwe projecten de publieke sector niet meer investeert zoals voorheen.

De Europese richtlijn geldt voor alle ondernemingen. Zij die in de publieke sector een economische activiteit uitoefenen, vallen onder die richtlijn. Voor de totale private sector is deze Europese richtlijn omgezet in de cao 32bis. In die richtlijn staat dat er een behoud van rechten is, maar dat een lidstaat een beperking in de tijd kan invoeren die nooit minder mag zijn dan een jaar. In de cao 32bis is gekozen om geen beperking in de tijd in te voeren. Waarom zou die wel worden ingevoerd voor de publieke sector? Daarnaast gaat het om een overgang van publiek naar privaat. De richtlijn en de cao 32bis zeggen dat het recht na de overgang ontstaat. De overlater valt onder de decretale bepalingen. Van zodra het personeelslid tot de private sector behoort, valt die onder de cao 32bis. Er wordt altijd gezegd dat de private en publieke sector meer op elkaar moeten worden afgestemd. Daarom vraagt de spreker om ook dat op elkaar af te stemmen en dus geen beperking in te voeren voor de publieke sector.

Er zijn voorbeelden van entiteiten onder privaat recht waar het niet vlot verloopt, denk daarbij aan Ronse waarbij het woonzorgcentrum ondertussen op de zwarte lijst staat. Daar vertrok heel wat personeel. Maar ook bij de defusie van het ziekenhuis Oostende met AZ Sint-Jan vertrok heel wat personeel omwille van de grote onzekerheid.

De spreker deelt de mening van Kris Van Dijck wat betreft de gelijkschakeling van de loon- en arbeidsvoorwaarden tussen publiek en privaat. Maar dat moet op alle niveaus worden doorgetrokken. Als een privaat woonzorgcentrum wordt overgenomen door een ander privaat woonzorgcentrum, dan valt dat wel onder de cao 32bis en is er geen beperking in de tijd. Samen met de sociale partners realiseerden de vakbonden de grootste hervorming in lange tijd in de ziekenhuizen en woonzorgcentra door het invoeren van het IFIC-classificatiesysteem. Dat verliep heel vlot omdat er voor de woonzorgcentra goed werd samengewerkt met de VVSG en voor de ziekenhuizen met Zorgnet-Icuro. Er bestaan nog enkele uitzonderingen op het vlak van loon- en arbeidsvoorwaarden, maar het merendeel is gelijkgeschakeld.

Er is inderdaad nood aan controle binnen publieke entiteiten. De beslissingen van raden van bestuur van publiekrechtelijke entiteiten zijn niet altijd transparant. De spreker stelt wel vast dat als er een privaatrechtelijke vorm wordt aangenomen en de overheid geen meerderheidsaandeelhouder meer is, dat dan die controle wegebt. Er mag ook niet worden vergeten dat op het moment dat die vzw een eigen leven gaat leiden, zij zelf filialen kan oprichten en commerciële partners kan aantrekken. Als een lokaal bestuur samengaat met een vzw waarin commerciële spelers zetelen, is het meteen duidelijk dat het niet om een zuiver non-profitinitiatief gaat.

2. Antwoorden van Piet Vanwambeke

Piet Vanwambeke bevestigt dat de sector geen vragende partij is voor de oprichting van woonzorgverenigingen. Dat blijkt uit een bevraging binnen VADOZ. Men wil wel dat de huidige welzijnsverenigingen alle kansen krijgen om te bewijzen dat onder de structuur van een welzijnsvereniging, met dezelfde regeling zoals die gelden voor de uitbating van vzw's, dezelfde resultaten kunnen worden behaald. In het voorjaar van 2022 berekende de VVSG het nadeel van de taxshift voor een aantal besturen. Voor de regio van de spreker ging dat over 879.000 euro per jaar. Daarnaast is er nog het effect van de vennootschapsbelasting en andere mogelijkheden met onroerende goederen. Maar het gaat ook over de rechtspositieregeling en het boekhoudingssysteem.

VADOZ werkt samen met de VVSG aan het dossier van de taxshift. De VVSG bracht ook een bezoek aan alle kabinetten om dat op de agenda te zetten. Dat is niet eenvoudig want het gaat ook over federale materie en over middelen die zouden

moeten worden doorgeschoven naar het Vlaamse niveau. Er is zeker nog geen toezegging vanuit het federale niveau. De spreker zal dat objectiveren aan de hand van een aantal cases. De taxshift is geen rechtlijnig systeem dat voor iedereen eenvoudig te berekenen valt. Het hangt af van de dienstverlening, het personeelsbestand, de weddeschalen enzovoort.

De sector is het eens over het invoeren van een rechtspositieregeling Zorg en over het afstappen van het BBC-systeem. Als welzijnsverenigingen kunnen samengaan met een vzw onder een nieuwe vzw-structuur, moeten welzijnsverenigingen gemakkelijker met elkaar kunnen samengaan in die welzijnsverenigingsstructuur. De lokale overheid moet dus ook kunnen kiezen voor het onderbrengen van welzijnsverenigingen in een grote welzijnsvereniging. Schaal is belangrijk in zorg, zeker op het vlak van aankoop, ondersteunende diensten en gespecialiseerde functies. Hoe groter de schaal, hoe meer kostenefficiënt kan worden gewerkt. De overhead van het Zorgbedrijf Meetjesland bedraagt 7 procent van de totale uitgaven. Het gemiddelde in de welzijnssector is 15 procent en dat van de OCMW- en gemeentesector ligt tussen de 25 en 30 procent. Daar valt zeker nog wat te rapen.

De spreker heeft een dubbel gevoel over de controle op de welzijnsverenigingen. Het gaat over een verzelfstandigde rechtspersoon die autonoom moet kunnen werken. Een van de redenen om een zorgbedrijf op te richten onder een welzijnsvereniging was om de exploitatie van de zorg op enige afstand van de politieke besluitvorming te houden. Als alle agenda's en verslagen van raden van bestuur en directieteams worden geagendeerd op de gemeenteraad, dan zullen de discussies die werden gevoerd in de raden van bestuur worden herhaald op de gemeenteraad. Dat is nog werkbaar voor een welzijnsvereniging van een OCMW, maar niet voor een welzijnsvereniging van vijf OCMW's. In het decreet Lokaal Bestuur staat al beschreven wat er moet worden gedaan met de agenda's. Daar geldt de passieve openbaarheid van bestuur. De gemeenteraadsleden kunnen altijd de verslagen opvragen. Daarnaast zetelen schepenen en gemeenteraadsleden al in de raden van bestuur en de algemene vergaderingen van welzijnsverenigingen. Die krijgen tien dagen op voorhand de agenda voor de raad van bestuur. Dat geeft hun de tijd om dat binnen het college van burgemeester en schepenen aan te kaarten.

De spreker wil zeker met beleidsdoelstellingen, actieplannen en acties werken. Alleen laat de financiële vertaling via het BBC-systeem niet toe om de kostprijs te berekenen van een uur dienstenchequeonderneming en dat te vergelijken met andere aanbieders.

Er wordt goed samengewerkt met de non-profit-vzw's. Een woonzorgvereniging vormen gaat nog een stap verder dan het opzetten van een samenwerking. Daar wordt een nieuwe vzw opgericht door de welzijnsvereniging en de andere vzw. Als die vzw een verdoken commerciële actor is, dan is er een probleem. Zolang die vzw geen verdoken commerciële actor is, heeft de spreker daar geen bezwaar tegen. De vraag is hoe die uit de woonzorgverenigingen te filteren zijn.

Het aandeel van de publieke zorg is relatief gedaald. In absolute cijfers is het ongeveer stabiel gebleven. De sector is gegroeid, wat het relatieve cijfer naar beneden haalt.

De spreker kan niet inschatten wat er zal gebeuren met de woonzorgcentra als er niet wordt ingegrepen. Dat hangt af van de gemaakte beleidskeuzes. Die komen pas op tafel als er grote investeringen op til staan. Vroeger was er het VIPA-systeem, waardoor Vlaanderen 60 procent van de investeringsfactuur op zich nam. Dat bestaat niet meer, maar die factuur ligt wel op tafel. Het Vlaams infrastructuurforfait dat VIPA verving, is niet zo gekend. Met de autofinancieringsmarge in het achterhoofd staart men zich blind op die factuur van de investering. Het gaat namelijk snel over bedragen van 20 miljoen euro. Dan wordt de vraag gesteld wat

ermee zal worden gedaan. Daarnaast moet het lokaal bestuur een investering op lange termijn bekijken, namelijk op de afschrijvingstermijn van 33 jaar. Door de lening zal de exploitatie tijdens de eerste jaren negatief zijn. Pas daarna komen de grote overschotten die de eerste jaren goedmaken. Het is in de publieke welzijnsverenigingen niet zo dan men op het einde van het jaar een blanco cheque kan indienen bij het OCMW. Men heeft geobjectiveerde dotaties die op voorhand in beheersovereenkomsten worden afgesproken. Die zijn niet resultaatafhankelijk en zijn bedoeld om kosten te compenseren die bij de oprichting van het zorgbedrijf werden afgesproken, zoals bijvoorbeeld het behoud van de rechten van het personeel. Zorgbedrijf Meetjesland werkt samen met drie lokale besturen en bij een bestuur heeft men elk jaar een overschot op de exploitatie. Bij de twee andere is er telkens een tekort omdat daar nog grote leningen van infrastructuurprojecten worden afbetaald, die zijn overgenomen door het zorgbedrijf.

3. Antwoorden van Steven Verdoolaege

Steven Verdoolaege sluit zich volmondig aan bij de antwoorden van Piet Vanwambeke. Meestal zetelen schepenen, OCMW- en gemeenteraadsleden in de raden van bestuur van welzijnsverenigingen. Maar door dat op afstand te plaatsen en bedrijfsmatiger te werken, wordt dat vaak een apolitiek orgaan. Op dat moment komt de verantwoordelijkheidszin sterk naar boven.

4. Antwoorden van Klaartje Theunis

De toekomst van de zorg is er geen van kleine spelers, aldus *Klaartje Theunis*. Door de uitdagingen moeten de organisaties vergroten en de overhead maximaal beperken om betaalbare en toegankelijke zorg te kunnen blijven bieden. Tegelijk pleit de spreker voor gepersonaliseerde zorg op kleinschalig niveau, het ene sluit het andere niet uit.

Als dit ontwerp van decreet een meerwaarde kan bieden voor kwalitatieve zorg, is dat goed. Maar het mag niet de deur openen naar meer mogelijkheden voor winstmaximalisatie en drainage van middelen.

Tijdens haar betoog had de spreker het niet over de controle door de gemeenteraad, maar door de Vlaamse overheid. En dat door mensen die het boekhoudsysteem grondig kennen.

De zorg wordt almaar professioneler. Ook van bestuurders wordt meer professionaliteit verwacht en daar moet een degelijke vergoeding tegenover staan. Dat kan nog mee worden opgenomen in het ontwerp van decreet. Vandaag is het interessanter om bestuurder te zijn in een private organisator.

Los van de rechtsvorm zijn er veel grotere uitdagingen in de zorg. De spreker betwijfelt of dit ontwerp van decreet daarvoor een stap in de goede richting zet, maar elke verbetering is welkom.

5. Antwoorden van Jan Leroy

Jan Leroy is het ermee eens dat raden van bestuur met te veel leden niet per se efficiënt werken. Daarom pleit men ervoor om de verschillende regels die er kwamen na schandalen, te evalueren en eventueel bij te sturen. In haar standpunt geeft de VVSG geen exact cijfer. Een kleine raad van bestuur kan efficiënter werken. Bij het opstellen van de huidige regels zei GUBERNA in een hoorzitting in het Vlaams Parlement niet te begrijpen waarom er zoveel bestuurders in de raden van bestuur zetelden. Men stond toen onvoldoende stil bij het feit dat de gemeenten of OCMW 's die daarin zetelen, samen beslisten om een deelfacet van hun politieke werking voortaan samen uit te voeren. Dat verschilt van vennootschappen die in

een private sfeer eventueel fusioneren. Die mandataris blijft aanspreekbaar en politiek verantwoordelijk voor de activiteiten van die entiteit.

Het ontwerp van Regiodecreet bevat enkele instrumenten voor de overdracht van personeel. De spreker weet niet of dat ook effectief wordt vermeld in de tekst van het decreet. Het gaat eerder over de aanleg van gezamenlijke wervingsreserves. De vraag is of dat niet algemeen kan worden geregeld als een mogelijkheid voor gemeenten, uiteraard met behoud van de rechten van de betrokken medewerker.

De VVSG is het eens met het opheffen van het verbod op het stellen van daden van koophandel, omdat de wetgeving waar die bepaling naar verwees, federaal is geschrapt. De regels over belangenvermenging blijven uiteraard wel bestaan. Recent waren er nog veroordelingen naar aanleiding van een audit vanuit Audit Vlaanderen. De spreker vindt de regels over belangenvermenging op enkele punten te strikt. Het moet voor mandatarissen, raadsleden en personeelsleden mogelijk zijn om in een aantal gevallen in alle openheid een overeenkomst met de gemeente te sluiten. Nu is er een strikt verbod, tenzij men beroep doet op de gemeentelijke dienstverlening. Als een gemeente een fietspad wil aanleggen en daarvoor overal 20 centimeter grond wil aankopen, dan mag die de grond van een raadslid niet aankopen, hoewel het raadslid hier geen enkel voordeel bij heeft. De VVSG vraagt om in een mogelijkheid te voorzien om in alle transparantie een overeenkomst te kunnen sluiten. Ook daar wil men soms te zuiver zijn.

De regeling voor districten is heel logisch. Het decreet Lokaal Bestuur is gemaakt als opvolger van het Gemeentedecreet vanuit de idee dat fusies nooit voorkomen. De laatste jaren tonen dat fusies een nieuwe realiteit zijn. Toen besepte men dat gemeenten met meer dan 100.000 inwoners districten kunnen maken, maar alleen voor de toekomst. Er waren dus twee problemen. Neem het geval van de fusie van Antwerpen en Borsbeek: als men van Borsbeek een district wou maken of de bestaande districten in Antwerpen wou aanpassen, konden de gemeenteraden van Antwerpen en Borsbeek dat niet zelf beslissen. Ze konden wel beslissen om te fusioneren waardoor Borsbeek geen district zou zijn in het grote Antwerpen. Tegelijk zei het decreet Lokaal Bestuur dat men uniform moet werken met districten. Ofwel zijn er over de hele oppervlakte van Antwerpen districten ofwel nergens. Daarnaast kunnen gemeenten door te fusioneren boven de grens van 100.000 inwoners gaan. Als Kortesseem en Alken fusioneren met Hasselt stijgt het inwonersaantal boven 100.000. Stel dat men beslist om van meet af aan met districten te werken, dan is dat nu niet mogelijk want het is de gemeenteraad van de nieuwe gemeente die daarover beslist. Dit ontwerp van decreet maakt het mogelijk dat men bij een fusiebeslissing meteen kan starten met de opzet van districten, op voorwaarde dat men meer dan 100.000 inwoners telt. De VVSG vindt dat volkomen logisch. Maak van fusies geen taboe of fetisj, maar beschouw het als een instrument. Het is niet aan de VVSG om zich uit te spreken waar het vormen van districten al dan niet wenselijk is. Dat valt onder de autonomie van de democratisch verkozen gemeenteraad.

Kris VAN DIJCK,
voorzitter

Brecht WARNEZ,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

ACV	Algemeen Christelijk Vakverbond
AGB	autonoom gemeentebedrijf (ook AG)
BBC	beleids- en beheerscyclus
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
GUBERNA	Instituut voor Bestuurders – Institut des Administrateurs
IFIC	Instituut voor Functieclassificatie – Institution de Classification de Fonctions
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
VIPA	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten